

the practice of monetary regulation is directly connected with the main task of central banks – providing and maintaining stability of the national currency. The results of the study allow suggesting that the monetary policy of the central banks of developed countries aimed at maintaining low inflation and establishing stable and predictable target price targets. The experience of economically developed countries has shown that the best way to boost confidence in the value of money and ensure financial stability and high rates of social and economic development, increase confidence in the national currency is to maintain low inflation. Scientific novelty of research results is determined by reasonable proposals for ensuring financial stability and a high level of social and economic development with the use of monetary measures. The practical significance of the study results is the possibility of their introduction into the national practice of monetary regulation in Ukraine.

Key words: *monetary policy, monetary authorities, central bank monetary trends in global regulation, inflation targeting, inflation rate, discount rate, financial stability.*

Одержано 15.09.2016 р.

УДК 336.47

Коваленко Дмитро Іванович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки,
Київський національний університет технологій та дизайну

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Проаналізовано стан і умови фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти. Вказано на доцільність формування перспективної моделі фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти як сукупності сучасних форм, інструментів, механізмів, підходів організації інвестиційного процесу. Визначено перспективні завдання фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів. Вказано напрями удосконалення механізму бюджетного фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти. Мета статті – розробити пропозиції з удосконалення механізму фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів. Виділено перспективні завдання державної підтримки фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти: удосконалення інструментарію державного регулювання інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти; обґрунтування концептуальних положень до політики державного (бюджетного) фінансування освітніх інвестицій; впровадження ефективної моделі державно-приватного партнерства у сфері фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів; стимулювання модернізації техніко-технологічної бази вищої освіти, підвищення рівня її інтелектуального та матеріального забезпечення, підтримка повноцінної участі у програмах міжнародного освітнього співробітництва. Перспективна модель фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти має передбачати: визначення державного фінансування та інвестування вищої освіти як пріоритетного напрямку видатків бюджету, забезпечення неухильного виконання державних рішень щодо інвестування розвитку вищої освіти; формування багатоканальної системи інвестиційного забезпечення вищої освіти, у тому числі з використанням новітніх інструментів (освітні ваучери, освітні кредити тощо); повноцінне фінансування державою здобуття вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах у обсязі, визначеному державними стандартами; стимулювання інвестицій юридичних і фізичних осіб у розвиток вищої освіти, у тому числі з використанням податкових інструментів; визначення пріоритетних напрямів інвестування вищої освіти і концентрація фінансових ресурсів для їх реалізації; забезпечення ефективного використання коштів на функціонування та розвиток вищої освіти, у тому числі з використанням механізмів громадського контролю. Необхідно вжити заходів з удосконалення механізму визначення інвестиційних видатків бюджету на вищу освіту, у першу чергу шляхом оптимізації критеріїв (індикаторів) для нормування зазначених видатків. В українських умовах доцільно посилення спільного державного та громадського контролю за формуванням і виконанням бюджетів вищих навчальних закладів. У майбутньому мають бути виконані дослідження щодо визначення соціально-економічних критеріїв ефективності некомерційного інвестування у сфері вищої освіти.

Ключові слова: *фінансування, інвестиційна діяльність, вища освіта, вищий навчальний заклад, освітні інвестиції.*

ВСТУП

Постановка проблеми. Для сфери вищої освіти

проблематика нормального інвестиційного забезпечення має виняткове значення з огляду на необхідність постійної підтримки гарантовано високої

якості процесу виробництва та надання освітніх послуг.

Динаміка інвестиційної активності у сфері вищої освіти є нерівномірною, оскільки значною мірою залежить від бюджетного фінансування. Більшість вищих навчальних закладів мають державну або комунальну форму власності і є бюджетними установами. Можливості їхньої інвестиційної поведінки значно звужені. Мотивація фінансування інвестиційної діяльності для приватних закладів є недостатньою, оскільки на ринку освітніх послуг триває падіння платоспроможного попиту з боку населення.

Отже, актуальним і значущим є дослідження тенденцій фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів, а також вироблення пропозицій щодо удосконалення механізму вказаного фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі з економіки вищої освіти проблематиці належного фінансування вищих навчальних закладів приділяється чимало уваги. Над актуальними проблемами фінансування розвитку вищої освіти плідно працюють провідні науковці – Т. М. Боголіб [1], І. М. Грищенко [2], І. С. Каленюк [7], О. А. Комарова [9] та інші науковці. Проте мають бути вироблені пропозиції щодо удосконалення механізму фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів з урахуванням специфічних проблем системи вищої освіти, а також поточних наслідків інвестиційної кризи.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті – розробити пропозиції з удосконалення механізму фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Модель інвестиційного забезпечення вищих

навчальних закладів України обумовлена специфікою функціонування вказаних закладів, більшість з яких мають статус бюджетних установ, а тому їхня фінансова діяльність жорстко регламентується приписами бюджетного законодавства [1; 7; 9]. Чинна стратегія бюджетної політики, що націлена на зменшення державних видатків, вступає у протиріччя із необхідністю збільшення фінансування інвестиційних програм і проектів, що реалізуються вищими навчальними закладами державної та комунальної форм власності. За умов вказаної моделі такі вищі навчальні заклади не можуть спрямувати на фінансування власної інвестиційної діяльності навіть ті фінансові ресурси, які були акумульовані із позабюджетних джерел (за рахунок надання освітніх та супутніх послуг за замовленнями юридичних та фізичних осіб).

Протягом останніх років у системі фінансування інвестиційної діяльності розвитку вищої освіти України намітилися певні негативні тенденції, що обумовлені дефіцитністю бюджетних ресурсів. Не дивлячись на те, що відносний рівень бюджетного фінансування діяльності вищої освіти в Україні є доволі високим (від 2,1 до 2,4% від ВВП протягом 2010-2015 рр.), вказані ресурси спрямовуються переважно на фінансування так званих "захищених" статей видатків (оплата праці, нарахування на неї, стипендія, оплата комунальних послуг в межах держзамовлення). Органи державної влади, в першу чергу Міністерство освіти і науки України, неодноразово зверталися до керівників вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності із вимогою припинення інвестиційних витрат (окрім проведення аварійних та невідкладних робіт).

Стан фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти України характеризується даними табл. 1.

Таблиця 1

Фінансове забезпечення капітальних інвестицій у сфері вищої освіти

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (оцінка)
Обсяг фінансових ресурсів, освоєних (використаних) на капітальні інвестиції у сфері вищої освіти, млн. грн.	1135,7	1605,6	1150,2	715,0	424,8	545,2
Довідка: частка вищої освіти у загальному обсязі фінансування капітальних інвестицій, %	0,60	0,62	0,39	0,27	0,25	0,27

Складено за даними Державної служби статистики України [8; 10].

Як вбачається з представлених даних, частка фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти, протягом 2010-2011 рр. становила 0,6% від загального обсягу фінансування інвестиційної діяльності, а у 2012-2015 рр. цей показник знизився до 0,25-0,39%. Зниження частки фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти відносно загального по економіці показника пояснюється позитивною динамікою абсолютних

обсягів інвестицій в економіці у 2012 р. та зменшенням абсолютних обсягів інвестицій у сфері вищої освіти протягом 2012-2013 рр. Стрімке зниження протягом 2012-2013 рр. обсягу фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти, пояснюється дефіцитністю бюджетних ресурсів (внаслідок чого знижувався обсяг фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти за рахунок бюджету), а також зменшенням доходу установ вищої освіти (внаслідок зниження

обсягу студентського контингенту через зниження народжуваності у 90-х рр. ХХ ст.).

З урахуванням результатів попередніх розвідок [4; 5; 6] можемо констатувати, що у 2006, 2009, 2010, 2012, 2013 рр. у сфері вищої освіти фіксувалося зниження обсягу фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію інвестиційної діяльності, а збільшення фіксувалося у 2007, 2008 та 2011 рр. Це свідчить про відсутність чіткої та прагматичної інвестиційної політики держави відносно сфери вищої освіти. Якщо у 2009 та 2013 рр. зниження обсягу фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти можна пояснити загальною інвестиційною кризою (у ці роки фіксувалося зниження загального обсягу капітальних інвестицій в економіці), то у інші роки зниження обсягу фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти не пов'язано із макроекономічними причинами, а отже, є наслідком реалізації ухвалених бюджетних рішень.

Ключовим фактором зниження обсягу фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію інвестиційних програм у сфері вищої освіти протягом 2012-2014 рр., стало зниження обсягу видатків державного та місцевих бюджетів на ці цілі (у тому числі у 2012 р. обсяг видатків державного бюджету на фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти впали порівняно з попереднім роком більш як у 2 рази). У сфері вищої освіти для фінансування інвестиційної діяльності майже не використовується таке джерело як комерційний кредит (у 2012 р. за рахунок кредиту у сфері вищої освіти було освоєно лише 3,5 млн. грн. капітальних інвестицій, або 0,2% від загального обсягу капітальних інвестицій у цьому виді економічної діяльності).

Особливістю фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти є порівняно вища, ніж за іншими видами економічної діяльності, частка інвестицій, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, що обумовлено наявністю значної кількості навчальних закладів державної форми власності (для порівняння: у 2015 р. частка коштів державного бюджету у загальному обсязі фінансування капітальних інвестицій у сфері вищої освіти перевищувала 40%, у той час як середній по економіці показник становить близько 7%). У той же час частка власних коштів установ вищої освіти (в першу чергу вищих навчальних закладів) у структурі фінансових джерел інвестиційної діяльності є порівняно незначною (менше 50%). Відтак, ключовим ризиком фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти є недостатнє бюджетне фінансування (у тому числі внаслідок бюджетного дефіциту). Можна також зробити висновок про відсутність системності у проведенні державної інвестиційної політики у сфері вищої освіти, залежності цієї політики від стрімких змін макроекономічної ситуації та стану бюджетних доходів.

Згідно висновку члена-кореспондента НАПНУ України М. Ф. Степка, незадовільне державне фінансування діяльності вищих навчальних закладів є одним із основних чинників, що гальмує ефективну трансформацію національної сфери вищої освіти на

інноваційну модель розвитку [4, с. 46-47].

Надійність власних коштів установ і організацій (вищих навчальних закладів) як джерела фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти є недостатньою. Починаючи з 2008 р. вищі навчальні заклади відчувають зниження платоспроможного попиту на освітні послуги (внаслідок падіння реальних доходів населення, зменшення кількості випускників середніх шкіл – потенційних споживачів освітніх послуг, переорієнтації певної кількості потенційних замовників на отримання послуг за кордоном тощо) [2]. За таких умов вищі навчальні заклади цілком прогнозовано змушені відмовлятися від планів щодо нарощування фінансових джерел для реалізації інвестиційних програм, у тому числі в частині впровадження освітніх інновацій, програм з енергозбереження, модернізації матеріально-технічної бази тощо.

Отже, потрібна оптимізація моделі фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти, у першу чергу на основі вироблення єдиних концептуальних підходів до формування відповідних пріоритетів і проектів, запровадження нових механізмів державно-приватного партнерства, залучення нетрадиційних (нових) джерел фінансування інвестицій тощо. З іншого боку, реалістично оцінюючи поточну макроекономічну ситуацію, слід визнати, що вироблення єдиної моделі фінансового забезпечення інвестиційної діяльності для системи вищої освіти є майже неможливим, оскільки вищі навчальні заклади, як ключовий елемент цієї системи, є принципово різними структурами за критеріями форми власності та організаційно-правової форми організації діяльності.

Вищі навчальні заклади державної та комунальної форм власності змушені формувати та реалізовувати власну інвестиційну політику з огляду на приписи органів державного управління в контексті реалізації загальної інвестиційної моделі держави. Нині державні інвестиційні ресурси вкрай обмежені, через що реалізація інвестиційних проектів у державному секторі економіки здійснювалася без належної бюджетної підтримки. Вищі навчальні заклади державної та комунальної форм власності змушені повністю переорієнтуватися на підтримку поточної спроможності реалізовувати навчальний процес та здійснювати традиційні заходи навчально-виховного змісту.

Вищі навчальні заклади приватної форми власності мають більшу гнучкість у залученні фінансових ресурсів для фінансування інвестиційної діяльності, натомість вони є вразливими з огляду на більш високе податкове навантаження, адже такі заклади створені як звичайні підприємства (а не бюджетні установи, які відповідно до податкового законодавства є неприбутковими організаціями). Вищі навчальні заклади приватної форми власності, будучи комерційними організаціями, що націлені на отримання прибутку, можуть залучати фінансові ресурси для фінансування власної інвестиційної діяльності із будь-яких незаборонених законодавством джерел, у тому числі за рахунок кредиту. Натомість економічна доцільність залучення фінансових ресурсів на реалізацію інвестиційних проектів у сфері вищої

освіти із кредитного джерела видається вельми сумнівною з огляду на високу ціну комерційного кредиту, а також на стійке падіння платоспроможного попиту на освітні послуги з боку потенційних споживачів.

В сучасних умовах необхідно розробити новітню (перспективну) модель фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти, орієнтовану на високу якість підготовки фахівців відповідно до потреб держави, економіки, суспільства, а також з урахуванням необхідності повноцінної імплементації законодавчих приписів щодо фінансової автономії вищих навчальних закладів. При розробці програм активізації інвестиційного забезпечення розвитку сфери вищої освіти необхідно враховувати виклики посткризового періоду, а також особливості переходу економіки України на постіндустріальну модель розвитку. Зокрема, при формуванні моделі інвестиційного забезпечення розвитку сфери вищої освіти слід враховувати її адаптованість до динамічних змін кон'юнктури попиту та пропозиції (перш за все на ринку праці), а також забезпечення підготовки робочої сили належної якості та в достатній кількості [2]. З іншого боку, подальший розвиток системи вищої освіти вимагає значних інвестицій, які мають акумулюватися за рахунок усіх можливих джерел і освоюватися з урахуванням конкретної специфіки проекту. Вищим навчальним закладам при формуванні інвестиційних проектів необхідно орієнтуватися перш за все на зміцнення навчально-матеріальної бази, здійснити повну комп'ютеризацію навчальних закладів, впровадити сучасні інформаційні технології, забезпечити ефективну підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, запровадити нові економічні та управлінські механізми розвитку освіти [3]. Усі ці проблеми потребують першочергового розв'язання.

Збільшити рівень фінансового забезпечення інвестиційного процесу у сфері вищої освіти можливо на основі проведення виваженого реформування. Вказане має передбачати, зокрема, оптимізацію мережі вищих навчальних закладів. Також мають бути переглянуті підходи і критерії, які застосовуються при ухваленні рішень щодо інвестування розвитку вищих навчальних закладів за рахунок бюджетних коштів.

Особливістю інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти є необхідність закупівлі у некомерційних цілях найсучаснішого (і як наслідок – високовартісного) наукового та навчального обладнання, модернізації науково-педагогічної бази, здійснення витрат на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів та ін. Фактично йдеться про фінансування інвестицій, які можуть дати економічну віддачу (окупитися) через строки, що значно перевищують середні в економіці або навіть зовсім не окупитися. З цього випливає, що інвестиції у сфері вищої освіти апріорі не можуть бути конкурентоспроможними (звичайно, якщо йдеться про створення класичних технологій вищої освіти, а не псевдо-освіти). Вирішити цю проблему може лише держава в рамках реалізації державної соціально-економічної політики шляхом надання пільг і

преференцій для інвесторів, які реалізують освітні проекти. Наголошуємо, що пільги має отримувати не заклад, який реалізує інвестиції, а саме інвестор – тобто, суб'єкт економічних відносин, який надав інвестиційний ресурс (це може бути вищий навчальний заклад, громадська організація студентів, корпоративна структура, промислове підприємство, іноземний інвестор, орган місцевого самоврядування тощо). Лише в такому разі проблему «непривабливості» освітніх інвестицій з точки зору вільного ринку може бути вирішено (оскільки завдяки пільгам «компенсуються» певні «недоліки» таких інвестицій).

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Враховуючи викладені міркування, можемо сформулювати перспективні завдання державної підтримки фінансування інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти: удосконалення інструментарію державного регулювання інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти; обґрунтування концептуальних положень до політики державного (бюджетного) фінансування освітніх інвестицій; впровадження ефективної моделі державно-приватного партнерства у сфері фінансування інвестиційної діяльності вищих навчальних закладів; стимулювання модернізації техніко-технологічної бази вищої освіти, підвищення рівня її інтелектуального та матеріального забезпечення, підтримка повноцінної участі у програмах міжнародного освітнього співробітництва.

Відтак, перспективна модель фінансового забезпечення інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти має передбачати:

- визначення державного фінансування та інвестування вищої освіти як пріоритетного напрямку витрат бюджету, забезпечення неухильного виконання державних рішень щодо інвестування розвитку вищої освіти;

- формування багатоканальної системи інвестиційного забезпечення вищої освіти, у тому числі з використанням новітніх інструментів (освітні ваучери, освітні кредити тощо);

- повноцінне фінансування державою здобуття вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах у обов'язі, визначеному державними стандартами;

- стимулювання інвестицій юридичних і фізичних осіб у розвиток вищої освіти, у тому числі з використанням податкових інструментів;

- визначення пріоритетних напрямів інвестування вищої освіти і концентрація фінансових ресурсів для їх реалізації;

- забезпечення ефективного використання коштів на функціонування та розвиток вищої освіти, у тому числі з використанням механізмів громадського контролю.

Ефективність фінансування капітальних інвестицій, спрямованих у розвиток сфери вищої освіти, забезпечуватиметься на основі встановлення та неухильного дотримання таких базових принципів її

фінансування:

- поступовий перехід до формування видатків державного та місцевих бюджетів на вищу освіту на основі встановлених нормативів;

- чітке розмежування бюджетного та позабюджетного фінансування діяльності навчальних закладів;

- забезпечення підзвітності та прозорості використання коштів;

- забезпечення формування державного замовлення на підготовку фахівців у вищих навчальних закладах різних форм власності на конкурсній основі з урахуванням якості освітніх послуг;

- здійснення економічної діяльності навчальними закладами на засадах неприбутковості.

Необхідно вжити заходи, спрямовані на удосконалення механізму визначення інвестиційних видатків бюджету на вищу освіту, у першу чергу, шляхом оптимізації критеріїв (індикаторів) для нормування зазначених видатків. Вказана робота має ґрунтуватися на врахування специфіки закладів різних

типів. Також доцільно передбачити можливість змішаного фінансування інвестиційних проектів у сфері вищої освіти, а також фінансування із використанням технологій державно-приватного партнерства.

В українських умовах доцільним є посилення спільного державного та громадського контролю за формуванням і виконанням бюджетів вищих навчальних закладів.

На основі вказаних пропозицій та рекомендацій має бути розроблена чітка стратегія державної політики у сфері інвестування розвитку вищої освіти. Запропонована стратегія має бути узгоджена (гармонізована) з іншими стратегічними документами, що визначають напрями прискорення соціально-економічного розвитку держави.

У майбутньому мають бути виконані дослідження щодо визначення соціально-економічних критеріїв ефективності некомерційного інвестування у сфері вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період / Т. М. Боголіб. – К., 2014. – 324 с.
2. Грищенко І. М. Підприємницькі аспекти трансформації вищих навчальних закладів України / І. М. Грищенко // Вісник КНУТД. – 2013. – № 5. – С. 50-64.
3. Економічні основи інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України / за ред. акад. НАПНУ В. І. Лугового. – К.: Педагогічна преса, 2013. – 384 с.
4. Економічні умови забезпечення якості освітніх послуг у системі вищої освіти [монографія] / за ред. чл.-кор. НАПНУ І. М. Грищенка. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 364 с.
5. Захарін С. В. Податкове стимулювання інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти / С. В. Захарін // Гармонізація оподаткування в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: збірник тез наукової конференції. – Ірпінь: НУДПС України, 2015. – С. 113-114.
6. Захарін С. В. Перспективи інвестиційного забезпечення розвитку сфери вищої освіти в контексті глобалізаційних викликів / С. В. Захарін // Економіка і управління. – 2011. – № 3. – С. 35-46.
7. Каленюк І. С. Економіка освіти / І. С. Каленюк. – К.: Знання України, 2013. – 316 с.
8. Капітальні інвестиції [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
9. Комарова О. А. Освітній потенціал: теоретико-методологічні та практичні аспекти формування / О. А. Комарова. – Кіровоград: ДЛАУ, 2009. – 336 с.
10. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів на початок 2015/16 навчального року: статистичне видання. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 109 с.

Коваленко Дмитрій Іванович

ФИНАНСИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Проанализированы состояние и условия финансирования инвестиционной деятельности в сфере высшего образования. Указано на целесообразность формирования перспективной модели финансирования инвестиционной деятельности в сфере высшего образования как совокупности современных форм, инструментов, механизмов, подходов организации инвестиционного процесса. Определены перспективные задачи финансирования инвестиционной деятельности высших учебных заведений. Указано направления совершенствования механизма бюджетного финансирования инвестиционной деятельности в сфере высшего образования. Цель статьи – разработать предложения по совершенствованию механизма финансирования инвестиционной деятельности высших учебных заведений. Выделены перспективные задачи государственной поддержки финансирования инвестиционной деятельности в сфере высшего образования: совершенствование инструментария государственного регулирования инвестиционной деятельности в сфере высшего образования; обособление концептуальных положений к политике государственного (бюджетного) финансирования образовательных инвестиций; внедрение эффективной модели государственно-частного партнерства в сфере финансирования инвестиционной деятельности высших учебных заведений; стимулирование модернизации технико-технологической базы высшего образования, повышение уровня его интеллектуального и материального

обеспечения, поддержка полноценного участия в программах международного образовательного сотрудничества. Перспективная модель финансового обеспечения инвестиционной деятельности в сфере высшего образования должна предусматривать: определение государственного финансирования и инвестирования высшего образования как приоритетного направления расходов бюджета, обеспечение неуклонного выполнения государственных решений по инвестированию развития высшего образования; формирования многоканальной системы инвестиционного обеспечения высшего образования, в том числе с использованием новейших инструментов (образовательные ваучеры, образовательные кредиты и т.п.); полноценное финансирование государством получения высшего образования в государственных и коммунальных учебных заведениях в объеме, определенном государственными стандартами; стимулирование инвестиций юридических и физических лиц в развитие высшего образования, в том числе с использованием налоговых инструментов; определение приоритетных направлений инвестирования высшего образования и концентрация финансовых ресурсов для их реализации; обеспечение эффективного использования средств на функционирование и развитие высшего образования, в том числе с использованием механизмов общественного контроля. Необходимо принять меры по совершенствованию механизма определения инвестиционных расходов бюджета на высшее образование, в первую очередь путем оптимизации критериев (индикаторов) для нормирования указанных расходов. В украинских условиях целесообразно усиление общего государственного и общественного контроля за формированием и исполнением бюджетов высших учебных заведений. В будущем должны быть выполнены исследования по определению социально-экономических критериев эффективности некоммерческого инвестирования в сфере высшего образования.

Ключевые слова: финансирование, инвестиционная деятельность, высшее образование, высшее учебное заведение, образовательные инвестиции.

Kovalenko Dmitro I.

FINANCING OF INVESTMENT ACTIVITY OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The state and conditions of financing investment in higher education have been analyzed. The feasibility of developing the future model of financing of investment in higher education as a set of modern forms, tools, mechanisms and approaches of the investment process has been specified. Perspective tasks of financing investment in higher education have been determined. Areas to improve the mechanism of budget financing of investment in higher education have been specified. Purpose of the article is to develop proposals to improve the mechanism for financing investment in higher education. Future challenges of state funding support investment in higher education have been highlighted: improving the tools of state regulation of investment in higher education; conceptual justification of provisions to the policy of the state (budget) funding of educational investments; implementation of effective models of public-private partnership in financing investment institutions of higher education; stimulation of the modernization of technical and technological base of higher education, enhancing its intellectual and material support, support for full participation in the programs of international education cooperation. The long-term financial model to ensure investment in higher education should include: definition of public financing and investment of higher education as a priority direction of budget expenditure, ensuring strict implementation of government decisions on investment of higher education; forming investment support multichannel system of higher education, including the use of new tools (educational vouchers, education loans, etc.); full state funding for higher education in state and communal educational establishments in the extent of state standards; encourage investment businesses and individuals to the development of higher education, including using tax instruments; identify priority areas of higher education investment and concentration of financial resources for their implementation; ensuring effective use of funds for the operation and development of higher education, including the use of mechanisms of public control. Measures should be taken to improve the mechanism for determining investment expenditures in higher education, primarily through the optimization criteria (indicators) for the valuation of these expenditures. It is advisable to strengthen joint state and public control over the formation and execution of budgets of universities in the Ukrainian conditions. In future studies should be performed to determine the social and economic performance criteria for non-investment in higher education.

Keywords: finance, investment, higher education, higher education institution, educational investment.

Одержано 15.09.2016 р.